

Spis treści

Przedmowa do wydania drugiego	7
Wprowadzenie	13
R o z d z i a ł I. Poselstwo bizantyjskie do Ingelheim i sprawa Rhosów ...	25
Uwagi wstępne	25
Wzmianka pod rokiem 839 w <i>Annales Bertiniani</i>	31
Nazwa ludu Rhosów	34
Tytuł władcy	40
Kaganat Rusów	45
Rhosowie a Szwecja	49
Dania w początkach epoki wikingów	51
Bizancjum: zagrożenie ze strony islamu i działania greckiej dyplomacji	56
Przyczyny przybycia Rhosów do Bizancjum i dołączenia do cesarskiego poselstwa	59
Podróż powrotna Rhosów	66
R o z d z i a ł II. Ludzie, miejsca i przedmioty „Ziemi Ruskiej”	76
Okres wstępny: handel i organizacja polityczna	76
Aldeigja – pierwsze centrum Rusów	80
Kuźnia i człowiek z rogami	87
Stara Ładoga i rejon środkowego Dunaju	93
Sytuacja po roku 850: więcej Rusów i dalsza ekspansja	99
Atak na Konstantynopol w 860 roku	104
Stara Ładoga między IX a końcem X wieku	108
Kultura skandynawska w Przyładożu	126
Holmgardr – centrum w górnym biegu rzeki Wołchow	135
Hólmr – miejsce nowego początku	137
Głowa smoka	144
Dama w długiej sukni	147

Okucie uzdy	149
Amulety z inskrypcjami runicznymi	150
Rusowie na zachód od rzeki Wołchow: przypadek Izborska–Pskowa	152
R o z d z i a ł III. Rusowie i ich kultura	161
Rusowie w X wieku	161
Kim byli Rusowie w X wieku?	168
Inni Rusowie	172
Skandynawska kultura Rusów	173
Magiczne miniatury	177
Przesłania graffiti	182
Ceremonie pogrzebowe wodza Rusów według Ahmada ibn Fadlana	186
R o z d z i a ł IV. Górny Dniepr – ośrodek w Gniezdowie	205
Duże kurhany	213
Skandynawskie przedmioty z mniejszych kurhanów i osad	227
Pochówki komorowe	233
Biżuteria elit	240
Rusowie z Gniezdowa	255
R o z d z i a ł V. Rusowie między Wołgą i Oką	258
Sarskoje Gorodiszcze	259
Bolszoje Timieriewo	260
Inne ośrodki	272
R o z d z i a ł VI. Na drodze do powstania księstwa kijowskiego	278
Rusowie na południu	278
Wołodymer-Włodzimierz	293
Kijów – centrum nowej Rusi	294
Ekskluzywna skandynawska sztuka złotnicza w Kijowie	308
Znak Ruryka – dynastyczny symbol tożsamości	312
Ruskie centra w Czernihowie i Szestowicy	326
Instytucja drużyny u Rusów	341
W drodze do Bizancjum	344
Podsumowanie	350
Bibliografia	358
Spis ilustracji	386
Indeks osób	393
Indeks nazw geograficznych i miejscowych	398